

Η διασύνδεση της ενδοοικογενειακής βίας με την κακοποίηση των ζώων

**ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**
Με την αιγίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ.)

**ΗΜΕΡΙΔΑ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ:
ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**
Από τη διαπίστωση στην πράξη: Η συμβολή της επιστήμης και της κοινωνίας των πολιτών

Ξενοδοχείο ΤΙΤΑΝΙΑ
(Πανεπιστημίου 52)
αίθουσα «ΝΙΚΗ» (ημιώροφος)
Σάββατο 11 Οκτωβρίου 2025
(10:00-15:00)

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

- Δημήτριος Τόντης, Καθηγητής, Δ/ντής, Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής Ζώων & Κτηνιατροδικαστικής, Τμήμα Κτηνιατρικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Δημήτριος Δούκας, DVM, MSc, PhD Επικουρος Καθηγητής, Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής των Ζώων και Κτηνιατροδικαστικής Τμήμα Κτηνιατρικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Ηλιάνα Τσολιού, Κτηνίατρος MSc, Γενική Γραμματέας ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- Κωνσταντίνος Κάτσος, Ιατροδικαστής, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Ακαδημαϊκός Υπότροφος Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας, Ιατρική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΥΝΟΙΩΝ

agrotipos.gr

agrotipos.gr

Γεωργία

AgriCapital

ypaithros.gr

ΥΠΕΙΡΕΣΙΑ ΧΩΡΑ

Το παρόν του πακέτου εκδόθηκε στο ΕΜΕΤ μέχρι τον Φεβρουάριο του 2025, στην έκδοση "WHY LOOK AT ANIMALS". Διοργανωτής του εκδόματος Αλέξανδρος Γεωργίου

Κωνσταντίνος Κάτσος

Ιατροδικαστής, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Επιστημονικός Συνεργάτης Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας, Ιατρική Σχολή, Ε.Κ.Π.Α.

Ενότητες ομιλίας

1. Ιατροδικαστική
2. Βία
3. Κακοποίηση ζώων
4. Συσχέτιση διαπρωσωπικής βίας και κακοποίησης ζώων
5. Αναφορά περιστατικών κακοποίησης

Ιατροδικαστική

Τι είναι η Ιατροδικαστική;

- Ιατρική ειδικότητα;
- Νομική εξειδίκευση;
- Και τα δύο; (Ιατροδικαστής=Ιατρός και Δικαστής)

Τι είναι η Ιατροδικαστική;

- Ιατρική ειδικότητα
- Η επιστήμη που ασχολείται με την εφαρμογή ειδικών ιατρικών αλλά και εξ άλλων συναφών επιστημών γνώσεων, καθώς και εμπειριών, στην υποβοήθηση του έργου της Δικαιοσύνης
- Εκπαίδευση επί 5 έτη (Παθολογική Ανατομική, Ψυχιατρική, Παθολογία, Γενική Χειρουργική ή Ορθοπεδική και Ιατροδικαστική)

Ιατροδικαστικές Πράξεις στην Ελλάδα

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (Ν 3772/2009, Ν 4278/2014, Ν 4596/2019 και Ν 5172/2025), ο κύριος όγκος των ιατροδικαστικών πράξεων στην Ελλάδα διενεργείται από Ιατροδικαστές που υπηρετούν:

- στις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης
- στα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων

Ιατροδικαστικές πράξεις διενεργούνται επίσης από:

- Ιατροδικαστές των Ενόπλων Δυνάμεων
- Επικουρικούς Ιατροδικαστές που υπηρετούν σε Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Ε.Σ.Υ.

Ιατροδικαστική

➤ Θανατολογία: διενέργεια νεκροψιών-νεκροτομών σε περιπτώσεις αιφνίδιων και βίαιων θανάτων

*Αιφνίδιος: Άγνωστα, παθολογικά αίτια

*Βίαιος: Θάνατος από εξωτερικά αίτια, συνήθως από κακώσεις

➤ Κλινική Ιατροδικαστική: εξέταση μετά από καταγγελία ή αναφορά πρόκλησης σωματικών βλαβών

*Διαπροσωπική βία (σωματική, σεξουαλική)

*Κακώσεις από ζώα (κυρίως δήγματα κυνών)

*Κακώσεις προκληθείσες υπό αδιευκρίνιστες συνθήκες

Bia

Ορισμός της βίας

Η σκόπιμη χρήση της φυσικής δύναμης ή της εξουσίας ενός ατόμου, πραγματικής ή απειλής, κατά του εαυτού του, κατά ενός άλλου ατόμου, ή κατά ομάδας ή της κοινότητας, που έχει ως αποτέλεσμα ή μεγάλη πιθανότητα να προκαλέσει τραυματισμό, θάνατο, ψυχολογική βλάβη, διαταραχή στην ανάπτυξη ή αποστέρηση.

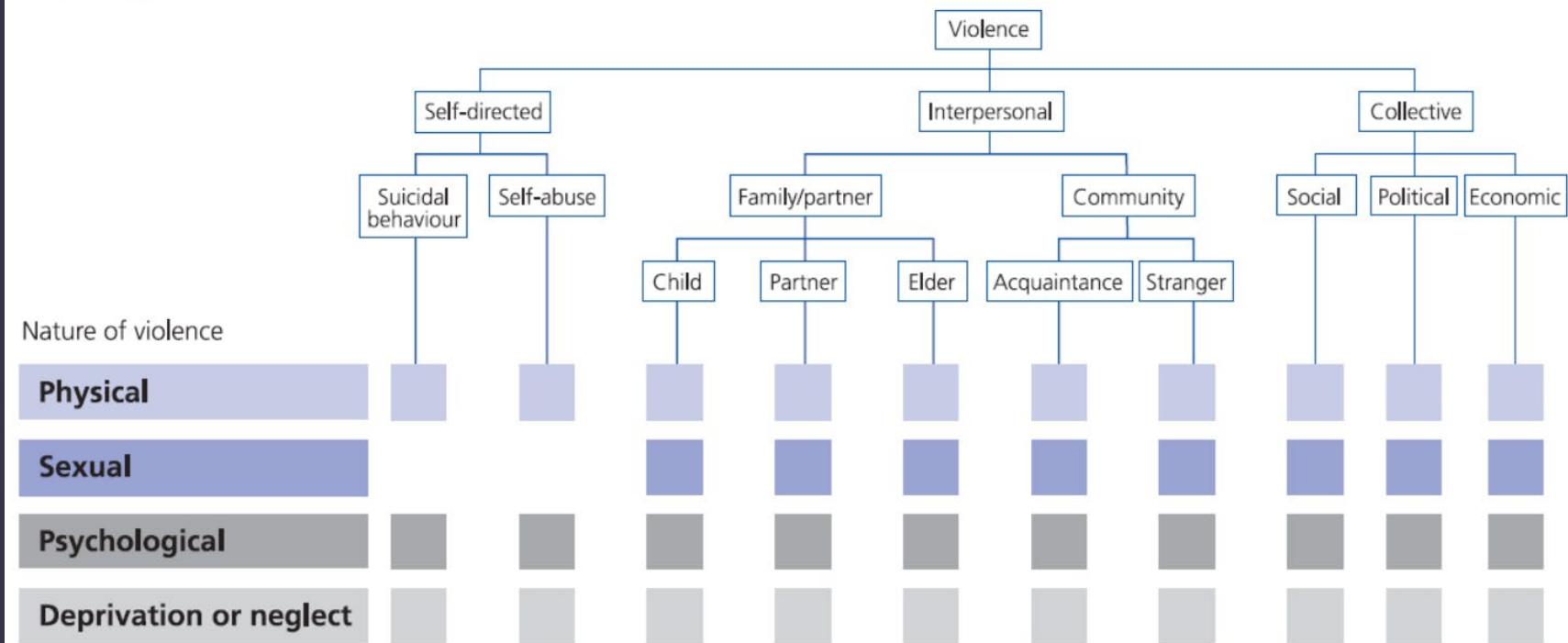
The intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment, or deprivation.

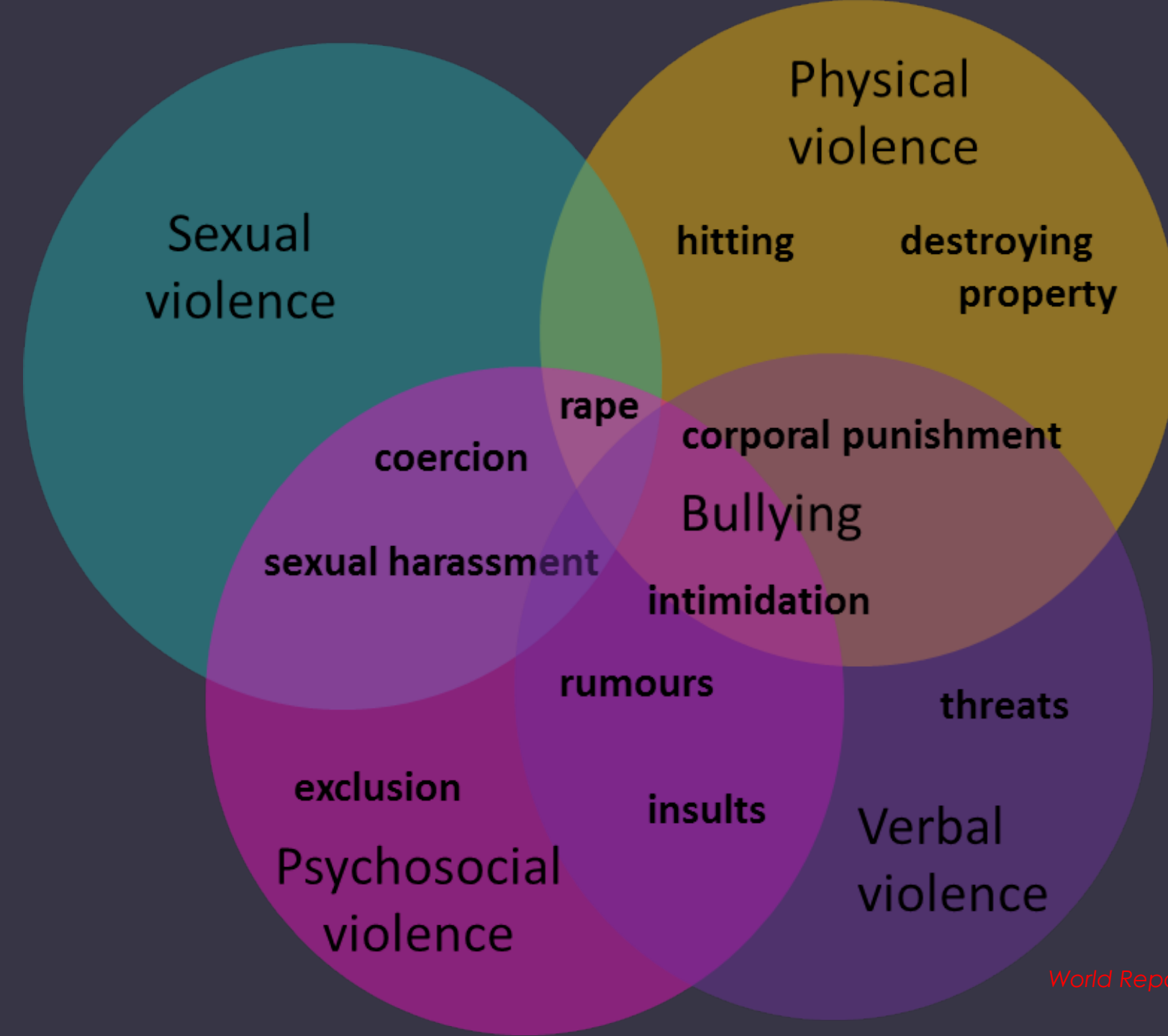
Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AB, Lozano R.
World Report on Violence and Health – WHO, 2002 (www.who.int)

Ταξινόμηση της βίας

FIGURE 1.1

A typology of violence

Διαπροσωπική βία

➤ Ενδοοικογενειακή βία

N 3500/2006 όπως τροποποιήθηκε από τους N 4531/2018, N 5090/2024 και N 5172/2025

➤ Βία στην κοινότητα (Κοινοτική Βία)

Ποινικός Κώδικας (N 4619/2019 όπως τροποποιήθηκε από την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 27-6-2019, τις «Διορθώσεις ασφαλμάτων» της 16-7-2019 και τους N 4623/2019, N 4637/2019, N 5090/2024, N 5172/2025 και N 5224/2025)

Ενδοοικογενειακή βία

- Σύζυγοι ή πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωση ή γονείς και συγγενείς έως δευτέρου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους.
- Εφόσον συνοικούν συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια.
- Μόνιμοι σύντροφοι και τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, πρώην σύζυγοι, μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί, καθώς και πρώην μόνιμοι σύντροφοι.

Ενδοοικογενειακή βία

Σωματική βλάβη	Ποινικός Κώδικας	N 3500/2006
Όλως ελαφρά	Κοινωφελής εργασία	-
Απλή	Φυλάκιση <u>έως</u> 2 έτη ή χρηματική ποινή	Φυλάκιση <u>τουλάχιστον</u> 1 έτος
Επικίνδυνη	Φυλάκιση <u>έως</u> 3 έτη ή χρηματική ποινή	Φυλάκιση <u>τουλάχιστον</u> 2 έτη
Βαριά	Φυλάκιση <u>τουλάχιστον</u> 1 έτος ή Κάθειρξη έως 10 έτη	Κάθειρξη έως 10 έτη

Πλημμέλημα: Φυλάκιση (έως 5 έτη) ή χρηματική ποινή ή προσφορά κοινωφελούς εργασίας

Κακούργημα: Κάθειρξη (τουλάχιστον 5 έτη)

Μορφές συζυγικής/συντροφικής βίας

➤ Σωματική βία

➤ Σεξουαλική βία

- Χρήση σωματικής βίας για εξαναγκασμό ενός ατόμου σε σεξουαλική πράξη
- Απόπειρα ή τέλεση σεξουαλικής πράξης σε άτομο, το οποίο λόγω ασθένειας, αναπηρίας ή επίδρασης ουσιών (κυρίως αιθυλικής αλκοόλης) ή λόγω εκφοβισμού ή άσκησης πίεσης δεν μπορεί να καταλάβει τη φύση και τις συνθήκες των συγκεκριμένων πράξεων
- Χρήση σωματικής βίας κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης

➤ Απειλή για άσκηση σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας

- Λεκτική, με χειρονομίες ή όπλα

➤ Ψυχολογική βία

- Εξευτελισμός θύματος
- Έλεγχος οποιασδήποτε πράξης του θύματος
- Απομόνωση του θύματος από φίλους και συγγενείς
- Αποστέρηση οικονομικής ελευθερίας και ασφάλειας

Κακοποίηση παιδιών

Στην κακοποίηση ενός παιδιού περιλαμβάνονται όλες οι μορφές βίας (**σωματική, συναισθηματική και σεξουαλική**), καθώς και η **παραμέληση** και η **εκμετάλλευση**, τα οποία μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την πραγματική ή δυνητική βλάβη της υγείας και της αξιοπρέπειας του παιδιού, καθώς και τη διαταραχή της ανάπτυξής του.

*Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AB, Lozano R.
World Report on Violence and Health – WHO, 2002 (www.who.int)*

Κακοποίηση ζώων

Κακοποίηση ζώων

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Σεπτεμβρίου 2021

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 169

(Το παρόν ΦΕΚ επανεκτυπώθηκε λόγω σφάλματος)

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4830

Νέο πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ» και λοιπές διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΜΕΡΟΣ Α': ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΡΓΟΣ»
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Γενικές διατάξεις
Άρθρο 1 Σκοπός - Αντικείμενο

Άρθρο 2 Ορισμοί
Άρθρο 3 Αρμόδιες αρχές
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Σύσταση Εθνικού Μητρώου Ζώων - Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς
Άρθρο 4 Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)
Άρθρο 5 Έγγραφο ταυτοποίησης (διαβατήριο)
Άρθρο 6 Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Διευκρίνιση Πανελληνίας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς

Άρθρο 7 Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Διευκρίνιση Πανελληνίας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς
Άρθρο 8 Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς
Άρθρο 9 Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': Αρμόδιότητες, υποχρεώσεις και χρηματοδότηση δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»
Άρθρο 10 Αρμόδιότητες και υποχρεώσεις των δήμων
Άρθρο 11 Χρηματοδότηση των δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»

Άρθρο 12 Κίνητρα για τη στήριξη, τη στείρωση και την υιοθεσία σκύλων και γατών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς στο Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών
Άρθρο 13 Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς στο Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

9429

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4830

Νέο πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ» και λοιπές διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΜΕΡΟΣ Α': ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΖΩΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΡΓΟΣ»
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Γενικές διατάξεις
Άρθρο 1 Σκοπός - Αντικείμενο
Άρθρο 2 Ορισμοί
Άρθρο 3 Αρμόδιες αρχές
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Σύσταση Εθνικού Μητρώου Ζώων - Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς
Άρθρο 4 Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)
Άρθρο 5 Έγγραφο ταυτοποίησης (διαβατήριο)
Άρθρο 6 Ταυτοποίηση ζώων συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Διευκρίνιση Πανελληνίας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέ-

σποτων Ζώων Συντροφιάς
Άρθρο 7 Υιοθεσία αδέσποτων ζώων συντροφιάς - Διευκρίνιση Πανελληνίας Πλατφόρμας Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς
Άρθρο 8 Εκτροφή, αναπαραγωγή και εμπορία ζώων συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς
Άρθρο 9 Υποχρεώσεις ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': Αρμόδιότητες, υποχρεώσεις και χρηματοδότηση δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»
Άρθρο 10 Αρμόδιότητες και υποχρεώσεις των δήμων
Άρθρο 11 Χρηματοδότηση των δήμων - Πρόγραμμα «ΑΡΓΟΣ»
Άρθρο 12 Κίνητρα για τη στήριξη, τη στείρωση και την υιοθεσία σκύλων και γατών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς στο Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών
Άρθρο 13 Σύσταση Εργαστηρίου Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς στο Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

Κακή ή βάνανυση μεταχείριση οποιουδήποτε είδους ζώου, όπως ιδίως ο δραστικός και ο μη ιατρογενής περιορισμός της φυσιολογικής κίνησης, όπως ενδεικτικά η ιπποπέδη, οι με επιτρεπτές μέθοδοι εκπαίδευσης, η εργασία που δεν προβλέπεται για το είδος του ζώου, η μη σύννομη αναπαραγωγή, ο εκούσιος τραυματισμός με απλή σωματική βλάβη.

Άρθρο 14 Λήψη γενετικού υλικού από ζώα συντροφιάς
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': Διατήρηση και μετακίνηση ζώων συντροφιάς
Άρθρο 15 Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες
Άρθρο 16 Διατήρηση ζώων σε ειδικές εγκαταστάσεις
Άρθρο 17 Μετακίνηση και μεταφορά ζώων συντροφιάς (σκύλων και γατών)
Άρθρο 18 Μεταφορά ζώων συντροφιάς με επιβατηγά πλοία
Άρθρο 19 Πρόσβαση σε παραλίες
Άρθρο 20 Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απόβλητα
Άρθρο 21 Σκύλοι βοήθειας και ζώα θεραπείας
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ': Συμμετοχή ζώων σε εκθέσεις, θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες
Άρθρο 22 Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς
Άρθρο 23 Απαγόρευση συμμετοχής ζώων σε κάθε είδους διαγωνισμούς, εκθέσεις, θεάματα και άλλες συναφείς δραστηριότητες
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι': Κακοποίηση ζώων
Άρθρο 24 Κακοποίηση των ζώων
Άρθρο 25 Αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων

Ποινές

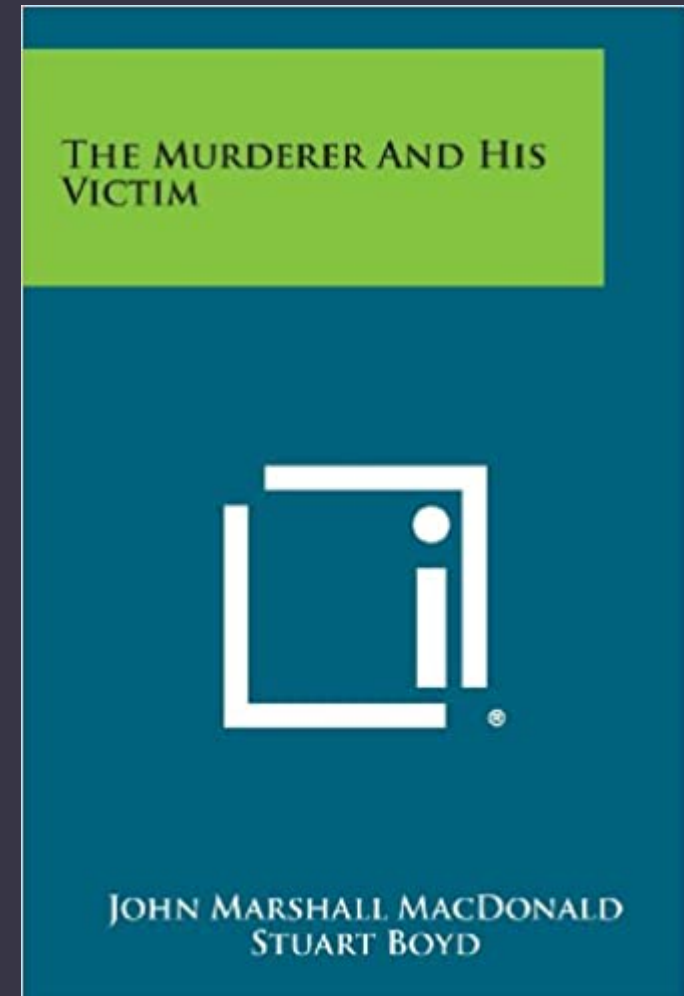
- Κακοποίηση, κακή και βάνευση μεταχείριση οποιουδήποτε ζώου → **Φυλάκιση** τουλάχιστον ενός έτους και **Πρόστιμο** 5.000-15.000 ευρώ, αναλόγως με τη σοβαρότητα του αδικήματος
- Φόνος ή βασανισμός με την εσκεμμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία τους / Κυνομαχίες / Σεξουαλική κακοποίηση → **Κάθειρξη** μέχρι δέκα έκτη και **Πρόστιμο** 30.000-50.000 ευρώ για κάθε ζώο και για κάθε περιστατικό
- Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα → **Πρόστιμο** 500 ευρώ

Συσχέτιση διαπρωσωπικής βίας και κακοποίησης ζώων

1961: MacDonald triad - Triad of Sociopathy – Homicidal Triad

Άτομα τα οποία εμφανίζουν τουλάχιστον δύο από τα ακόλουθα (κακοποιητική συμπεριφορά σε ζώα, συμμετοχή σε εμπρησμούς και νυκτερινή ενούρηση μετά την ηλικία των 5 ετών) εμφανίζουν αυξημένη πιθανότητα εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς, ιδίως όσον αφορά σε ανθρωποκτονίες και εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας.

1966 Hellman & Blackman

- 84 ♂ σε Ψυχιατρική Κλινική: 31 για βίαια εγκλήματα και 53 για πλημμελήματα και μη βίαια εγκλήματα
- 23 εκ των 31 (74%) εμφάνιζαν τα τρία κριτήρια της Τριάδας του MacDonald
- 15 εκ των 53 (28%) εμφάνιζαν τα τρία κριτήρια της Τριάδας του MacDonald

1977 Felthous & Yudowitz

- 24 ♀ σε Σωφρονιστικό Ίδρυμα: 11 για βίαια εγκλήματα και 13 για μη βίαια εγκλήματα
- Βίαια εγκλήματα: 36% κακοποίηση ζώων, 45% νυκτερινή ενούρηση, 45% εμπρησμός
- Μη βίαια εγκλήματα: 0% κακοποίηση ζώων, 15% νυκτερινή ενούρηση, 23% εμπρησμός

1962: Battered Child Syndrome

Vol. 181, No. 1

17

The Battered-Child Syndrome

*C. Henry Kempe, M.D., Denver, Frederic N. Silverman, M.D., Cincinnati, Brandt F. Steele, M.D.,
William Droegemueller, M.D., and Henry K. Silver, M.D., Denver*

The battered-child syndrome, a clinical condition in young children who have received serious physical abuse, is a frequent cause of permanent injury or death. The syndrome should be considered in any child exhibiting evidence of fracture of any bone, subdural hematoma, failure to thrive, soft tissue swellings or skin bruising, in any child who dies suddenly, or where the degree and type of injury is at variance with the history given regarding the occurrence of the trauma. Psychiatric factors are probably of prime importance in the pathogenesis of the disorder, but knowledge of these factors is limited. Physicians have a duty and responsibility to the child to require a full evaluation of the problem and to guarantee that no expected repetition of trauma will be permitted to occur.

cidence of this syndrome in a one-year period. Among 71 hospitals replying, 302 such cases were reported to have occurred; 33 of the children died; and 85 suffered permanent brain injury. In one-third of the cases proper medical diagnosis was followed by some type of legal action. We also surveyed 77 District Attorneys who reported that they had knowledge of 447 cases in a similar one-year period. Of these, 45 died, and 29 suffered permanent brain damage; court action was initiated in 46% of this group. This condition has been a particularly common problem in our hospitals; on a single day, in November, 1961, the Pediatric Service of the Colorado General Hospital was caring for 4 infants suffering from the parent-inflicted battered-child syndrome. Two of the 4 died of their central nervous system trauma; 1 subsequently died suddenly in an unexplained manner 4 weeks after discharge from the hospital while under the care of its parents, while the fourth is still enjoying good health.

Περιγράφεται για πρώτη φορά η ισχυρή υποψία κακοποίησης παιδιών τα οποία έχουν αποβιώσει και εμφανίζουν κατάγματα, εγκεφαλική αιμορραγία, διαταραχή στην ανάπτυξή τους ή εκχυμώσεις.

1964

Συσχέτιση της εκδήλωσης κακοποιητικής συμπεριφοράς προς τα ζώα κατά την παιδική ηλικία με την άσκηση βίας κατά την ενήλικη ζωή.

CULTURAL FACTORS IN THE CAUSE AND PREVENTION OF PATHOLOGICAL HOMICIDE*

MARGARET MEAD, Ph.D†

Every human society faces the task of turning all of the children born to its members into full human beings, who will walk and talk, think and feel and act like that particular society's version of our common human nature—like Eskimos or Frenchmen, Iranians or Russians, Samoans or Americans. No society of which we have any record has ever fully succeeded with every child that is born. Even where life is so rigorous and methods of medicine so little developed that most defective and vulnerable children die, some will grow to manhood and womanhood with imperfect enculturation, with an incomplete or deviant understanding of the culture within which they were born.

Such deviations may, of course, be both positive and negative—the man who somehow attains a divine discontent will become the prophet and the innovator; the man who fails to learn to handle his impulses in socially approved ways may resort to rape and theft, murder and arson. Such failures occur in even the simplest societies and it is important to know to what degree we can attribute their failure to accept or improve upon the norms of their society to genetic factors, to the way in which they were reared, to special traumatic circumstances (being orphaned, seeing a parent slain, being alone with a dying grandfather, watching a ceremonial post-mortem caesarian operation), or to the institutionalized ways in which a culture selects from each generation those who are to carry the burden of antisocial behavior—the thieves and the fences, the killers, the kidnappers, the skid row alcoholics, the narcotic addicts and professional arsonists, who by their behavior, point a moral and adorn a tale, and even, in counterpoint fashion, contribute to the stability of the social system.

All of these factors are important. Studies of pathological murderers without motives, who show clouded states of consciousness, suggest constitutional factors; studies of psychopathic children with unusual amounts of energy also suggest constitutional factors. In minute analysis of the form of some pathological killings, thematic elements related to earlier trauma can be found. In the criminal areas of the great cities,

* Read at the 16th annual meeting of the Midcontinent Psychiatric Meeting, Sept. 14, 1963, under the title "Problems of Criminology and Law in Different Cultures."

† Visiting Sloan Professor April through June 1959, and Visiting Professor of Anthropology May through June 1962, in the Menninger School of Psychiatry, Topeka, Kansas.

'80s

- 1981: Ο Hutton παρουσιάζει εργασία σε συνέδριο (International Conference on the Human-Companion Animal Bond, Philadelphia) σύμφωνα με την οποία το 82% των οικογενειών για τις οποίες υπήρχαν καταγγελίες κακοποίησης ζώων στην RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals), συνυπήρχαν καταγγελίες για κακοποίηση παιδιών
- 1983: Οι DeViney, Dickert & Lockwood δημοσιεύουν εργασία στην οποία αναφέρεται η συνύπαρξη καταγγελιών για κακοποίηση παιδιών και κακοποίηση ζώων σε αντίστοιχες κοινωνικές υπηρεσίες σε ποσοστό 80%
- 1987: Η κακοποίηση ζώων περιλαμβάνεται στα συμπτώματα (DSM-III-R) τα οποία δύνανται να εμφανίσουν ασθενείς οι οποίοι πάσχουν από διαταραχές συμπεριφοράς

2003 Baldry

Animal Abuse and Exposure to Interparental Violence in Italian Youth

ANNA C. BALDRY
University of Rome "La Sapienza"

Abuse against animals is an indicator of children's maladjustment associated with domestic violence. This study empirically assesses the effects of exposure to interparental violence on animal abuse in 1,392 Italian youth aged 9 to 17. Results indicate that half of all youth ever abused animals, with boys more often involved than girls. Almost half of the whole sample has been exposed to violence by fathers against mothers or by mothers against fathers, with no gender differences. Results are in line with the social learning theory model, indicating that the strongest predicting variable for animal abuse is exposure to violence against animals by peers and by mothers. The only-exposed group is more negatively affected by parental violence against the animal; the abuse-exposed group is more negatively influenced by mothers' violence against animals and fathers. Results are critically discussed with a focus on plausible intervention strategies.

Άτομα νεαρής ηλικίας τα οποία εμφανίζουν κακοποιητική συμπεριφορά προς ζώα είναι πιθανότερο:

- να έχουν υπάρξει μάρτυρες κακοποίησης κάποιου ζώου από τους γονείς ή άλλο οικείο πρόσωπο
- να έχουν υπάρξει μάρτυρες ή θύματα κακοποίησης στο περιβάλλον της οικογένειας

2003 Ascione et al.

Ο επιπολασμός
κακοποίησης ζώων
ήταν τριπλάσιος σε
παιδιά που είχαν
κακοποιηθεί
σεξουαλικά, σε σχέση
με παιδιά που δεν είχαν
κακοποιηθεί.

REVIEWS & RESEARCH REPORTS

**Cruelty to animals in normative, sexually
abused, and outpatient psychiatric
samples of 6- to 12-year-old children:
Relations to maltreatment and exposure
to domestic violence**

Frank R. Ascione, William N. Friedrich†, John Heath‡
and Kentaro Hayashi§*

*Utah State University, USA, †Mayo Clinic, USA, ‡Auburn University, USA,

§Georgia State University, USA

2006 Currie

Pergamon

Child Abuse & Neglect 30 (2006) 425–435

Child Abuse
& Neglect

Animal cruelty by children exposed to domestic violence[☆]

Cheryl L. Currie*

School of Public Health, University of Alberta, Edmonton, Alta., Canada

Received 1 April 2004; received in revised form 28 September 2005; accepted 13 October 2005

Abstract

Objective: The first objective of this study was to determine if children exposed to domestic violence were significantly more likely to be cruel to animals than children not exposed to violence. The second was to determine if there were significant age and gender differences between children who were and were not cruel to animals.

Method: A community sample of 47 mothers with two children and a history of domestic violence were compared to a matched sample of 45 mothers with two children who did not have such a history.

Results: Children exposed to domestic violence were significantly more likely to have been cruel to animals than children not exposed to violence. The age and gender of children who were cruel to animals did not differ from children who were not cruel to animals. However, exposed children cruel to animals were significantly older than non-exposed children cruel to animals.

Conclusion: Animal cruelty by children is correlated with exposure to domestic violence.

© 2006 Elsevier Ltd. All rights reserved.

Keywords: Animal cruelty; Domestic violence; Children; Abuse

Τα παιδιά-μάρτυρες
συζυγικής/συντροφικής
βίας ήταν σχεδόν τρεις
φορές πιθανότερο να
εκδηλώσουν κακοποιητική
συμπεριφορά σε ζώα.

2007 Ascione et al.

Οι γυναίκες που είχαν καταφύγει σε κάποια δομή προστασίας μετά από συζυγική/συντροφική βία ήταν 11 φορές πιθανότερο να αναφέρουν κακοποιητική συμπεριφορά του συζύγου/συντρόφου τους προς κάποιο ζώο, σε σχέση με γυναίκες που δεν είχαν αναφέρει κάποιο περιστατικό συζυγικής/συντροφικής βίας.

Battered Pets and Domestic Violence

Animal Abuse Reported by Women Experiencing Intimate Violence and by Nonabused Women

Frank R. Ascione

Utah State University, Logan

Claudia V. Weber

University of Minnesota Duluth

Teresa M. Thompson

Box Elder School District, Brigham City, UT

John Heath

Auburn University, AL

Mika Maruyama

Portland State University, OR

Kentaro Hayashi

University of Hawaii at Manoa

Violence Against Women
Volume 13 Number 4
April 2007 354-373
© 2007 Sage Publications
10.1177/1077801207299201
<http://vaw.sagepub.com>
hosted at
<http://online.sagepub.com>

2007 Simmons & Lehmann

Exploring the Link Between Pet Abuse and Controlling Behaviors in Violent Relationships

Catherine A. Simmons
University of Tennessee
Peter Lehmann
University of Texas at Arlington

Journal of Interpersonal
Violence
Volume 22 Number 9
September 2007 1211-1222
© 2007 Sage Publications
10.1177/0886260507303734
<http://jiv.sagepub.com>
hosted at
<http://online.sagepub.com>

Οι άνδρες-δράστες συζυγικής/συντροφικής βίας, οι οποίοι εμφάνιζαν κακοποιητική συμπεριφορά προς κάποιο ζώο ήταν πιθανότερο να ασκούν περισσότερο έλεγχο και πληθώρα βίαιων συμπεριφορών στις συζύγους/συντρόφους τους, σε σχέση με τους άνδρες που δεν εμφάνιζαν κακοποιητική συμπεριφορά προς κάποιο ζώο.

2009 DeGue & DiLillo

- Η εκδήλωση κακοποιητικής συμπεριφοράς προς ζώα, ή ακόμη και η παρουσία σε περιστατικά κακοποίησης ζώων θεωρείται προγνωστικός παράγοντας εκδήλωσης κακοποιητικής συμπεριφοράς στο οικογενειακό περιβάλλον.
- Έως και διπλάσιος κίνδυνος σε σχέση με άτομα χωρίς ιστορικό θέασης ή εκδήλωσης κακοποιητικής συμπεριφοράς προς ζώα.

Article

Is Animal Cruelty a “Red Flag” for Family Violence?

Investigating Co-Occurring Violence Toward Children, Partners, and Pets

Sarah DeGue

John Jay College of Criminal Justice

David DiLillo

University of Nebraska at Lincoln

Journal of Interpersonal
Violence

Volume 24 Number 6

June 2009 1036-1056

© 2009 SAGE Publications

10.1177/0886260508319362

<http://jiv.sagepub.com>

hosted at

<http://online.sagepub.com>

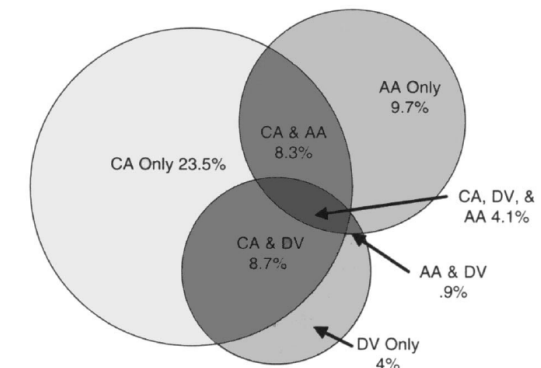

Figure 1. Overlap of Exposure to Child Abuse (CA), Domestic Violence (DV), and Animal Abuse (AA) in a College Sample. Percentages are of the full sample. AA includes witnessing and/or perpetrating abuse. Scale of figure is approximate.

2018 Bright et al.

Child Abuse & Neglect 76 (2018) 287–296

Contents lists available at ScienceDirect

Child Abuse & Neglect

journal homepage: www.elsevier.com/locate/chiabuneg

Research Article

Animal cruelty as an indicator of family trauma: Using adverse childhood experiences to look beyond child abuse and domestic violence

Melissa A. Bright^{a,*}, Mona Sayedul Huq^b, Terry Spencer^c, Jennifer W. Applebaum^c, Nancy Hardt^d

^a University of Florida, Gainesville, FL 32611, USA
^b Department of Health Education and Behavior, University of Florida, USA
^c College of Veterinary Medicine, University of Florida, USA
^d Departments of Pathology, Obstetrics and Gynecology, University of Florida, USA

Πέραν της άμεσης κακοποίησης των παιδιών, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες κινδύνου εμφάνισης κακοποιητικής συμπεριφοράς στα ζώα:

- Διαζύγιο γονέων
- Φυλάκιση γονέων
- Χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών από οικείους
- Ψυχιατρικά νοσήματα οικείων

Επιπροσθέτως, ...

- Αρκετοί ερευνητές θεωρούν ότι η κακοποίηση των ζώων στο πλαίσιο της οικογένειας είναι δυνατόν να πραγματοποιείται ως μέσο εξαναγκασμού.
- Αρκετές γυναίκες-θύματα συζυγικής/συντροφικής βίας αναφέρουν ότι ένας σημαντικός λόγος που τις αποτρέπει από την αποχώρησή τους από την «κακοποιητική» σχέση είναι η ύπαρξη δεσποζόμενων ζώων και ο φόβος κακοποίησης τους από τον δράστη.

Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης στις Η.Π.Α.

- Αυστηροποίηση ποινών (αναβάθμιση σε κακουργήματα)
- Συμπερίληψη των δεσποζόμενων ζώων στην έκδοση περιοριστικών μέτρων
- Αναγνώριση της κακοποίησης ζώων ως τεκμήριο ενδοοικογενειακής βίας
- Γνωστοποίηση των αναφορών μεταξύ των εμπλεκόμενων κοινωνικών υπηρεσιών και των ανακριτικών-δικαστικών Αρχών
- Αναγνώριση επιμέλειας και για τα ζώα, ιδίως αυτά που έχουν υποστεί κακοποίηση
- Ποινικοποίηση της έκθεσης των παιδιών σε περιστατικά κακοποίησης ζώων
- Κατάρτιση ειδικής βάσης δεδομένων (FBI)

Αναφορά περιστατικών κακοποίησης

Αναφορά περιστατικού κακοποίησης ζώου

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχει διχογνωμία σχετικά με την υποχρέωση αναφοράς από τους Κτηνιάτρους.

- Επαγγελματική εχεμύθεια/απόρρητο
- Ελλιπής εκπαίδευση αναγνώρισης κακοποίησης
- Αντικειμενικές δυσκολίες αναγνώρισης κακοποίησης

Ορισμένοι υποστηρίζουν την υποχρεωτική αναφορά από τους Κτηνιάτρους σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης ανηλίκου.

2008 Williams et al.

21

New Zealand Veterinary Journal 56(1), 21-28, 2008

Scientific Article

Animal abuse and family violence: Survey on the recognition of animal abuse by veterinarians in New Zealand and their understanding of the correlation between animal abuse and human violence

VM Williams^{*\$}, AR Dale^{*}, N Clarke^{*} and NKG Garrett[†]

2008 Williams et al.

Table 4. Numbers and percentages of reported abuse cases identifying types of injury known or suspected to be caused by physical abuse, and ranking type of injury as most frequently seen, by respondents (n=242) to Section 2 of a survey on the recognition of animal abuse by veterinarians in New Zealand and their understanding of the correlation between animal abuse and human violence.

Type of injury	Definite (%) ^a	Suspect (%) ^a	Ranked most frequent injury (%) ^a
Broken limbs	62 (26%)	58 (24%)	30 (12%)
Bruising/haemorrhage	62 (26%)	65 (27%)	40 (17%)
Head injury	54 (22%)	52 (21%)	16 (7%)
Lacerations	41 (17%)	27 (11%)	13 (5%)
Broken tail	25 (10%)	42 (17%)	12 (5%)
Ocular trauma	23 (10%)	35 (14%)	4 (2%)
Poisoning	19 (8%)	59 (24%)	12 (5%)
Broken ribs	16 (7%)	24 (10%)	3 (1%)
Genital trauma	14 (6%)	13 (5%)	3 (1%)
Thermal burns	13 (5%)	9 (4%)	2 (1%)
Friction burns	13 (5%)	3 (1%)	2 (1%)
Auricular trauma	12 (5%)	9 (4%)	3 (1%)
Broken/missing teeth	12 (5%)	9 (4%)	2 (1%)

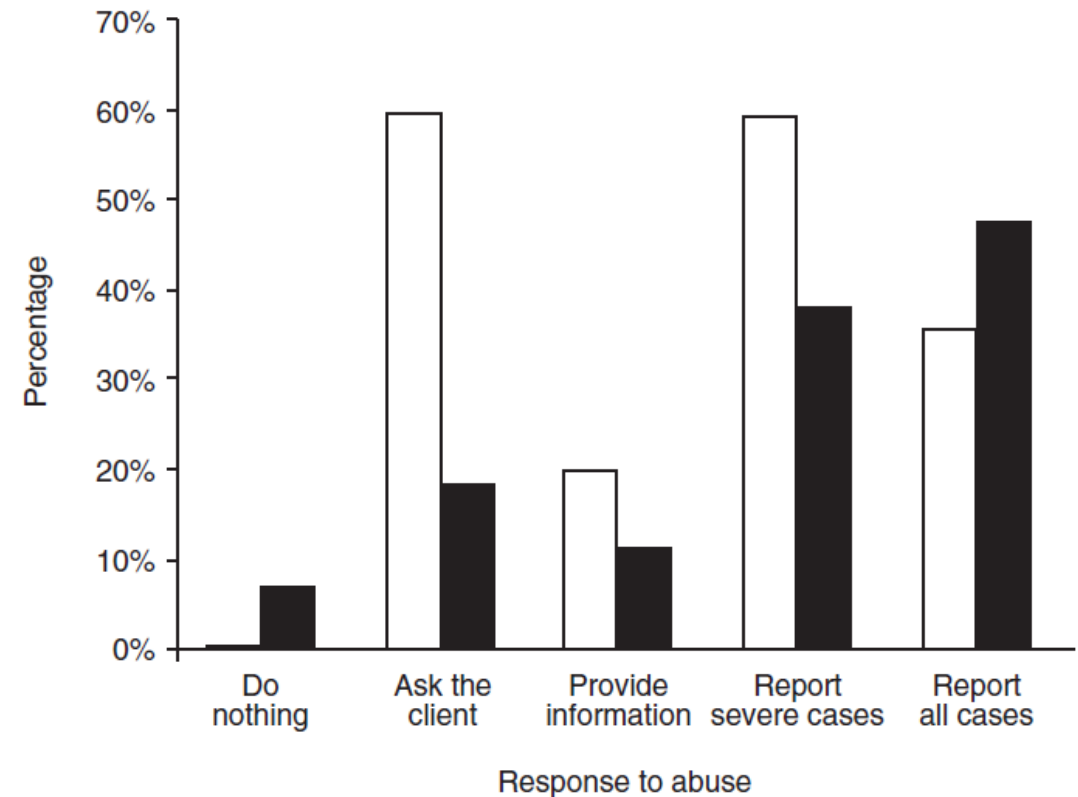

Figure 1. Appropriate professional response to suspected animal (□) or human (■) abuse, reported by respondents to Section 3 of a survey on the recognition of animal abuse by veterinarians in New Zealand and their understanding of the links between animal abuse and human violence.

2008 Williams et al.

Αιτιολόγηση απάντησης σχετικά με κακοποίηση ζώων

- 28%: συζήτηση με τον ιδιοκτήτη και καταγγελία μόνον των σοβαρής μορφής περιστατικών
- 11.2%: ηθική υποχρέωση
- 4.2%: ουδεμία μορφή κακοποίησης είναι αποδεκτή
- 4%: αμφιβολία διάγνωσης
- 2%: πιθανός κίνδυνος εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς από τον ιδιοκτήτη

2008 Williams et al.

Αιτιολόγηση απάντησης σχετικά με κακοποίηση ανθρώπων

- 35%: έλλειψη εμπειρίας και εκπαίδευσης στη διαχείριση περιστατικών κακοποίησης ανθρώπων
- 23%: καταγγελία όλων των περιστατικών, ή τουλάχιστον αυτών με τις εντονότερες υποψίες
- 10%: εμπίπτει στις υποχρεώσεις κάθε πολίτη, ανεξαρτήτως επαγγέλματος
- 3%: πιθανός κίνδυνος εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς από τον ιδιοκτήτη

Αναφορά κακοποίησης ζώων στην Ελλάδα

Άρθρο 25

Αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων

1. Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης δύναται να αναπτυχθεί ψηφιακή εφαρμογή και ιστοσελίδα στη Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., για την αναφορά περιστατικών κακοποίησης ζώων, καθώς και κάθε παράβασης του παρόντος.

2. Οι καταγγελίες δύναται να είναι και ανώνυμες. Όταν η καταγγελία είναι ανώνυμη, διερευνάται μόνο εφόσον περιέχει συγκεκριμένα στοιχεία που παρέχουν επαρκή βάση για τη διερεύνησή της.

Αναφορά διαπροσωπικής βίας στην Ελλάδα (N 5090/2024 και N 5172/2025)

Παιδαγωγός, εκπαιδευτικός, μέλος του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού ή του ειδικού βοηθητικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, επιμελητής, προπονητής, φυσικοθεραπευτής, φαρμακοποιός ή ιατρός που παρέχει τις υπηρεσίες του σε ανήλικο, ο οποίος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του πληροφορείται ή διαπιστώνει με οποιονδήποτε τρόπο ενδείξεις διάπραξης σε βάρος ανηλίκου εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας, υποχρεούται να το αναφέρει αμελλητί στις αρμόδιες διωκτικές αρχές.

Αναφορά διαπροσωπικής βίας στην Ελλάδα (N 5090/2024 και N 5172/2025)

Την ίδια υποχρέωση έχει ο **φαρμακοποιός** ή ο **φυσικοθεραπευτής** που, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, διαπιστώνει ενδείξεις διάπραξης σε βάρος ενηλίκου εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας, καθώς, επίσης, και ο **ιατρός** που διαπιστώνει τέτοιες ενδείξεις, με βάση σοβαρά αντικειμενικά ευρήματα της ιατρικής εξέτασης του ενηλίκου.

Αναφορά διαπροσωπικής βίας στην Ελλάδα (N 5090/2024 και N 5172/2025)

Η υποχρέωση ισχύει ανεξαρτήτως ύπαρξης επαγγελματικού απορρήτου.

Η αναφορά υποβάλλεται εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή προφορικά και συντάσσεται σχετική έκθεση.

Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, μπορεί να υποβληθεί αναφορά τηλεφωνικά, η οποία καταχωρείται σε σχετικό αρχείο της Ελληνικής Αστυνομίας, και ακολούθως υποβάλλεται και κατά το προηγούμενο εδάφιο.

Αναφορά διαπροσωπικής βίας στην Ελλάδα (N 5090/2024 και N 5172/2025)

Τα πρόσωπα που προβαίνουν σε αναφορά εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας δεν εγκαλούνται, δεν ενάγονται, δεν διώκονται πειθαρχικά, δεν απολύονται, ούτε υφίστανται άλλου είδους κυρώσεις ή δυσμενή μεταχείριση, για το περιστατικό που ανέφεραν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παρά μόνο εάν προέβησαν εν γνώσει τους σε αναληθή αναφορά.

Τα πρόσωπα που προβαίνουν σε αναφορά εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο, μόνο αν το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

Προβληματισμοί

Προβληματισμοί

Τα παιδιά είναι δυνατόν να προβούν σε κακοποιητική συμπεριφορά έναντι κάποιου ζώου για πολλούς λόγους:

- Περιέργεια
- Μίμηση
- Απευαισθητοποίηση από βίαιες συμπεριφορές
- Μειωμένη ενσυναίσθηση
- Τελετές μύησης σε ομάδες-συμμορίες
- Αναβίωση θυματοποίησης

Σε ακραίες περιπτώσεις είναι δυνατόν να θανατώσουν το κατοικίδιό τους, ούτως ώστε να το «λυτρώσουν» από μελλοντική κακοποίηση ή βασανιστήρια

Προβληματισμοί

- Τα ζώα-θύματα κακοποίησης σπανίως επιβιώνουν για χρονικό διάστημα άνω των 2 ετών στο «κακοποιητικό» περιβάλλον κυρίως λόγω θανάτωσης ή παραμέλησης.
- Αυξημένη πιθανότητα ελλειπούς εμβολιαστικής κάλυψης και λοιπής περίθαλψης.
- Ορισμένες φορές είναι δυνατόν να αποδράσουν από το «κακοποιητικό» περιβάλλον → Αυξημένη πιθανότητα μετάδοσης λύσσας και άλλων νοσημάτων, φόβου και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς προς τους ανθρώπους.

Προβληματισμοί

Felthous & Kellert (1975): Η κακοποίηση ζώων με υψηλή κοινωνική αξία, όπως τα κατοικίδια είναι πιο πιθανό να σχετίζεται με διαπροσωπική βία εν συγκρίσει με την κακοποίηση ζώων με χαμηλότερη κοινωνική αξία, όπως οι αρουραίοι.

Ascione (1993): Η κακοποίηση των ζώων συνιστά μία **κοινωνικώς μη αποδεκτή** συμπεριφορά πρόκλησης πόνου, ταλαιπωρίας, δυσφορίας ή και θανάτου ενός ζώου, εξαιρουμένων ωστόσο των κοινωνικώς αποδεκτών πρακτικών σχετικά με τη διαχείριση των ζώων στην καθημερινή κτηνοτροφική πρακτική, όπως η σφαγή.

Federal Bureau of Investigation's Behavioral Science Unit

Η διερεύνηση και η δίωξη εγκλημάτων κατά των ζώων αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τον εντοπισμό ατόμων που είναι ή ενδέχεται να γίνουν δράστες βίαιων εγκλημάτων κατά ανθρώπων

The investigation and prosecution of crimes against animals is an important tool for identifying people who are, or may become, perpetrators of violent crimes against people

Σας ευχαριστώ...

Many people ask me why I chose Forensic Medicine as a career, and I tell them that it is because a forensic man gets the honor of being called when the top doctors have failed!

